

Země česká, domov můj

Historie toho, co dnes nazýváme Českou republikou, sahá daleko do minulosti. Bájné počátky pojíme s praotcem Čechem, Krokem a jeho dcerami, Dívčí válkou a tak dále. To vše nám naservírovali Eduard Petiška, Alois Jirásek a jiní spisovatelé, kteří ukotvili češství v historii. V dějepise se učíme o Sámově říši a Velké Moravě, máme „otce vlasti“ i „tatička národa“. Kdo ale jsme? Co to znamená býti Čech? Jsem příslušník národa, který zažil slávu i hanbu, jsem příslušník národa, jehož kultura je neodmyslitelně spojena s konzumací piva. Za čím stojí Česká republika, Čechy, Morava a Slezsko? Jaké hodnoty ctíme?

V kraji mlékem a strdím oplývajícím se zrodilo mnoho velikánů. Mohla bych zmínit Karla IV. a spoustu postav historie, které bezesporu ovlivnily náš pohled na svět. Nicméně soustředím se na muže, který se narodil roku 1850 v Hodoníně a který pro Země koruny české, do roku 1918 součást Rakouska-Uherska, vše změnil. Myslím si, že právě vznik Československa a jeho meziválečný vývoj se jakýmsi způsobem vtiskl do kolektivní paměti společnosti. Vždyť k Tomáši Garrigue Masarykovi se valná většina českých politiků, historiků a sociologů odkazuje. Vždyť on „nastavil“ základy systému, ve kterém dnes žijeme. Byl to pragmatik. A nejsme my tak trochu? Byl to ochránce lidských práv (s odkazem na Hilsnerovu aféru). Pravda vítězí se dokonce propsala do dějin a celý národ se těmito slovy pyšní, děti se je učí na základních školách. Pokud si ale ceníme pragmatismu (předpokládáme, že to, co je prospěšné, je i správné) a hlavně pravdy nade vše, vítězky všech klání, proč se tím neřídíme? Proč se Česká republika leckdy ubírá směrem zmatečným? Čeho si vážíme?

Kde domov můj, kde domov můj? Tahle úvodní část národní hymny mi připadá geniální. Nejsm si jistá, jak to Josef K. Tyl a František Škroup zamýšleli, ale dokonale se hodí pro vyjádření sentimentu České republiky v 21. století. Kde domov můj, nemyšleno geograficky. Kde domov můj? První republika, druhá republika, domov za železnou oponou. Po revoluci přišla léta, která se vyznačovala snahou (teď už můžeme říct i úspěšnou) zbavit se reputace satelitu. Teď stojíme nohama pevně v EU i NATO, suverénně hlásíme do světa svou identitu.

Kde domov můj? To, co je na celé věci půvabné, je, že Česká republika se neustále mění. „Kde domov můj?“ je dynamický proces. Je propleten s kulturou, je spojen s lidmi. Češi si váží hodnot jako nezávislost, pracovitost a řád. Ale Češi jsou také rebelové. Jsou to pivaři i vinaři, kteří slaví Vánoce s rodinou a Velikonoce s celým sousedstvem. Nemyslím si, že bychom někdy mohli přesně definovat a zapsat do tabulky podstatu Česka. Nicméně hodnoty této více jak stoleté dámy vyčteme například z jejích činů. Zcela odsoudila jako jedna z prvních ruskou agresi vůči Ukrajině. Vždy stála za státem Izrael a podporovala jeho právo bránit se terorismu. Ve své novodobé historii ctí svobodu slova i lidská práva. Opírá se o pár skvělých politiků, ať už jsou s námi, nebo už nás opustili.

Závěrem snad už jen stačí dodat, že Česká republika se nemá zač stydět. Častokrát jsme vůči sobě velmi kritičtí, přitom střílka morálního kompasu ukazuje nakonec dobře. Česká republika není Východ. Česká republika není Západ. Česká republika je srdcem Evropy, které buší pro demokracii. Kde domov můj? Voda hučí po lučinách, na kterých rostou slova, protože mohou.

Bory šumí po skalinách, protože je tu na rozdíl od jiných částí světa pořád máme. V sadě skví se jara květ, který mě pohladí po duši na První máj, protože vyrostl nadějí, že pravda opravdu zvítězí. Možná Česká republika není typický ráj z pohlednic. Třeba občas jdeme dva kroky vpřed a jeden zpátky. Ale Česká republika, země, která se za své hodnoty pere jako dvouocasý lev, je domov můj.